

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 Vtum consilium sit de omnibus quæ a nobis agu[n]tur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](#)

*Li. 5. c. 5.
ca pma.
q. 4. 2.*
*ex fine sumuntur. Principium autem non cadit sub quod.
ne sed principia oportet supponere in iudicio inquisitione
nde cum consilium sit quod, de fine non est consilium,
sed solum de his, que sunt ad finem: tunc contin
git id, quod est finis, respectu quorundam ordinari ad aliud
finem: sicut et id quod est principium unius demonstra
tionis, est conclusio alterius. Et ita id, quod accipitur
ut finis in una inquisitione, potest accipi ut ad finem
in alia inquisitione: & sic de eo erit consilium.*

*AD PRIMUM ergo dicendum, quod id, quod accipi
tur ut finis, est iam determinatum. unde quandiu ha
betur ut dubium, non habetur ut finis: & ideo si de
eo consilium haberur, non erit consilium de fine:
sed de eo quod est ad finem.*

*AD SECUNDUM Dicendum, quod de operationi
bus est consilium, in quantum ordinantur ad aliquem
finem. Vnde si aliqua operatio humana sit finis, de
ea, in quantum huiusmodi, non est consilium.*

ARTICVLVS III.

Vtrum consilium sit solum de his, que a nobis aguntur.

*AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod consiliū
non sit solum de his quae aguntur a nobis. Co
silium nō collationem quandam importat: sed colla
tio inter multos potest fieri ērē rebus immobileibus,
que non sunt a nobis, puta, de naturis rerū. ergo co
silium non solum est de his, quae aguntur a nobis.
¶ 2 Præt. Homines interdum consilia querunt de
his, quae sunt lege statuta, vnde & Iurisconsulti dicū
tur: & tamen eorum qui querunt huiusmodi consi
lia, non est leges sacre, ergo consilium non solum
est de his, quae a nobis aguntur.*

*¶ 3 Præt. Dicuntur quidā consultationes facere de
futuris eventibus quae non sunt in potestate nostra:
ergo consilium non solum est de his, quae a nobis sunt.
¶ 4 Præt. Si consilium esset solum de his, quae a nobis
sunt, nullus consiliaretur de his, quae sunt per
alium agenda: sed hoc patet esse falsum: ergo consi
lium non solum est de his, quae sunt.*

*SED CONTRA est, quod Gregorius Nyssenus dicit.
Consilium de his, quae sunt in nobis, & per nos fieri
possunt.*

*RESPON. Dicendum, quod consilium propriè impor
tat collationem inter plures habitam, quod & ipsū
nomen designat. Dicitur consilium, quasi consilium, eo
quod multi confident ad simul conferendū. Est autem con
siderandum, quod in particularib. contingentib. ad hoc
quod aliquid certum cognoscatur, plures conditio
nes, seu circunstantias considerare oportet, quas ab uno
non facile est considerari, sed a pluribus certius
percipiuntur, dum quod unus considerat, alii non occur
rit. In necessariis autem, & universaliibus, est absolutior,
& simplicior consideratio, ita quod magis ad hinc
considerationē unus per se sufficere potest. Et ita inquisi
tio consilii propriè pertinet ad contingentia singu
laria, cognitio autem ueritatis in talibus, non habet aliquid
magnum, ut per se sit appetibilis, sicut cognitione uni
uerbi & necessariorum: sed appetitur secundum quod
est utilis ad operationē, quae actiones sunt circa cōtin
gētia singularia. Et ideo dicendum est, quod proprio
consilium est circa ea, quae aguntur a nobis.*

*AD PRIMUM ergo dicendum, quod consilium
importat collationem, non quamcumque, sed col
lationem de rebus agendis, ratione iam dicta.*

*AD SECUNDUM dicendum, quod id, quod est le
ge positū, quod non sit ex operatione querentis consiliū,
tamen est directuum eius ad operandum, quia ista*

A est una ratio aliquid operandi mandatum legis.

*AD TERTIUM dicendum, quod consilium nō
solum est de his quae aguntur, sed de his quae ordi
nantur ad operationes: & propter hoc consultatio di
citur fieri de futuris eventibus, in quantum homo
per futuros eventus cognitos dirigitur ad aliquid fa
ciendum, vel vitandum.*

*AD QUARTVM dicendum, quod de aliorum factis
consilium querimus, in quantum sunt quodammodo
vnū nobiscum, vel per unionem affectus, sicut
amicus solitus est de his, quae ad amicum spectant,
sicut de suis: vel per modum instrumenti. Nam agēs
principale, & instrumentale, sunt quasi vna causa,
cum vnum agat per alterum: & sic dominus consi
liatur de his quae sunt agenda per seruum.*

ARTICVLVS IIII.

Vtrum consilium sit de omnibus, quae a nobis aguntur.

*AD QUARTVM sic proceditur. Videtur, quod
consilium sit de omnibus, quae sunt per nos ag
untur. Electio enim est appetitio preconsiliarii ut di
ctum est: * sed electio est de omnibus, quae per nos
aguntur: ergo & consilium.*

*¶ 2 Præt. Consilium importat inquisitionem ratio
nis: sed in omnibus, quae non per impetum passionis
agitum, procedimus ex inquisitione rationis: ergo
de omnibus, quae aguntur a nobis, est consilium.*

*¶ 3 Præt. Philosophus dicit in 3. Ethic. quod si plura
aliquid fieri potest, consilio inquiritur, per quod facil
line & optime fiat: si autem per unū, qualiter per illud
fiat: sed omne quod fit, fit per unū, vel per multa: er
go de omnibus, quae sunt a nobis, est consilium.*

*SED CONTRA est quod Gregorius Nyssenus di
cit, quod de his, quae secundum disciplinam, velar
tem sunt, operibus, non est consilium.*

*RESPON. Dicendum, quod consilium est inquisitio
quædam, ut dictum est. De illis autem inquirere so
lemus, quae in dubiū veniunt: vnde & ratio inquisi
tio, quae dicitur argumentum, est rei dubiae faciens fidem.
Quod autem aliquid in operabilibus humanis non
sit dubitabile, ex duobus contingit. Vno modo, quia
per determinatas vias proceditur ad determinatas fi
nes, sicut contingit in artibus, quae habent certas vias
operandi: sicut scriptor non consiliatur quomodo
debet trahere literas, hoc nō determinatum est per ar
tem. Alio modo, quia non multum refert vtrum
sic, vel siccias: & ista sunt minima, quae parum adiu
uant, vel impedit respectu finis consequendi. Quod
autem parum est, quasi nihil accipit ratio: & ideo de
duobus non consiliamur, quanvis ordinentur ad fi
nem, ut Philosophus dicit, scilicet, de rebus partuis,
& de his quae sunt determinatae qualiter fieri debet,
sicut est in operationibus artium, præter quasdam con
iecturales, ut Gregorius Nyssenus dicit, vtputa, medi
cinalis, negotiatiua, & huiusmodi.*

*AD PRIMUM ergo dicendum, quod electio presup
ponit consilium ratione iudicij, vel sententiae. Vnde
quando iudicium, vel sententia manifesta est absq;
inquisitione, non requiritur consilium inquisitio.*

*AD II. dicendum, quod ratio in rebus manifestis non
ingrit, sed statim iudicat: & ideo non oportet in om
nibus, quae ratione aguntur, esse inquisitionē consilij.*

*AD III. dicendum, quod quando aliquid per unū
potest fieri, sed diuersis modis, potest dubitationem
habere, sicut & quando fit per plura: & ideo opus
est consilio. Sed quando determinatur non solum
res, sed modus, tunc non est opus consilio.*

Prima Secunda S. Thomæ. E 2 Super